

μοῦ ἐξηγοῦσάνε τὴ ζωὴ. Τὰ μάτια σου σὲ λιγάκι θὰ μ' ἀπαρτήσουν· δὲ θὰ τᾶχω πιά· δὲ θὰ τὰ βλέπω πιά, μὰ δὲν το συλλογοῦμαι αὐτὴν τὴν ὥρα. Ἡ ἀγάπη μας εἶναι λουλούδι· ποὺ ἀνθίσει ἀνάμεσά στο θάνατο καὶ ὅμως νιώθω πῶς εἶναι ἀθάνατη· δὲν εἶναι βολετὸ μὲ τέτοια ἀγάπη νὰ χαθῇ.

Ἡ ἀγάπη, Ἐλιά μου, εἶναι ἡ μόνη βέβαιη ἀλήθεια γιὰ μένα· ὅσοι δὲν ἀγάπησαν μποροῦν νὰ φιλοσοφοῦν ὅπως τοὺς ἀρέσει. Δὲ γίνεται ἄλλη πώησις ἀπὸ τὴν πραγματικότητα· δὲν ὑπάρχει ἄλλος οὐρανὸς παρὰ ἐπάνω στὴ γῆ. "Αἰ! πόσες ιδέες μπόρσεις μᾶς ταράζουν καὶ μᾶς πλανοῦν! Ἡ ζωὴ μ' ὅλη τὴν ἀπλοχώρα της ἐμπῆκε μέσα μου καὶ ἐννοίωσα τὸ μυστήριό της. Τὰ μάτια σου ἀνάμεσ' ἀπ' τὸ πλῆθος μὲς τὴν ἐκκλησία μοῦ τὸ φανέρωσαν. Σοῦ χρωστῶ χάρις ποὺ βρέθηκα στὸν κόσμῳ. Οἱ ματιές μας, στὴν πιὸ μεγάλη μας λύπη, ἀπαντηθήκανε καὶ ἀλάζανε ἀνάμεσά τους τὸν ἀτέλειωτον ἔρωτα!

I. N. Γ.

ΚΑΡΔΙΑ ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΤΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ARDEL (Συνέχ. σελ. 45 κ. έ.)

Ποῦτος εἰμποροῦσε νὰ ὑποθέσῃ πῶς αὐτὸς ὁ Παρισινὸς σκεπτικιστὴς, ἀπογοητευμένος, φανατικὸς διὰ τ' ἀνεξαρτησίαν του, ἐδοκίμαζε τὴν ὀξεῖαν νοσταλγίαν ἀληθινῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας, θερμῆς καὶ ἀπλουστάτης, μυρισμένης ἀπὸ τρυφερότητα καὶ παρομοίας μ' ἐκείνην ποὺ εἶχεν ἰδῆ, παιδί, στὸν πατρικὸν τοῦ οἶκον καὶ τῆς ὁποίας διетήρει ἀνάμνησιν ἀπείρως προσφιλεῖ· . . Καὶ τοιοῦτοτρόπως ὀνειρεύμενος εἶχε φθάσῃ στὴν ἄκρην τῆς διόδου τῶν Ἑλισίων καὶ πρὶν τὴν ἐγκαταλείψῃ, ἐστάθῃ μὲ στιγμὴν διὰ νὰ παρατηρήσῃ τὸ πανόραμα τῶν Παρισίων ποὺ ἐξετείνετο ἐμπρὸς του. Κατὰ τὴν ὥραν αὐτὴν τῆς προσεγγίσεως τοῦ δειλινοῦ, ὁ οὐρανὸς ἐλάμβανε χρυσοῦς χρωματισμοὺς μοναδικῆς λεπτότητος· τὸ πρῶτον ἄστρον ἐρημικὸν ἐλαμπύριζε μέσα στὸ διαυγὲς ἄπειρον, καὶ τῶν ἀνθισμένων καστανεῶν αἱ κορυφαὶ εἶχαν διαπεραστικὴ μυρωδιά. Βέβαια, ὁ Ροβέρτος Νωρῆς ἦτο πολὺ καλλιτέχνης διὰ νὰ μὴ μελετᾷ ἀνκίσθητος πρὸς τὴν πώησιν τὴν ὁποίαν ἀνέδιδε ἡ ὁροσερὴ αὐτὴ ἀνοξίς· ἀλλὰ δὲν τὴν ἀπελάμβανε κατὰ τὸν τρόπον τῶν κοινῶν ἀνθρώπων, ποὺ ὑφίστανται τὰς ἐντυπώσεις χωρὶς νὰ τὰς ἐννοοῦν. Καὶ κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν, ὅπως πάντοτε, ἔμενεν πεπωρωμένος ἐρασιτέχνης, ἐπιφυλακτικὸς εἰς κάθε τι ποὺ εἰμποροῦσε νὰ προκαλέσῃ καλλιτεχνικὴν εὐαισθησίαν.

Μὲ ὀξεῖαν διορατικότητα ἐμελέτα καὶ τὴν ἰδικὴν του ζωὴν καὶ τῶν ἄλλων, γινόμενος, ἕνεκα αὐτῆς τῆς ἐπιμόνου σπουδῆς, παταγητὴς περιέργου καὶ μὲ αἴσθημα ἐκλεπτυσμένον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον τίποτε ἐνδιαφέρον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διαφύγῃ· ἠρέσκετο πάντοτε ν' ἀναζητῇ τὸ διατὶ τῶν ἐντυπώσεων τοῦ λυπηρῶν ἢ εὐχαρίστων, ὅπως καὶ τὰς τῶν ἄλλων· τὸ ἀχόρταγον πνεῦμα τοῦ εἶχε ἀνασκαλίσῃ ὅλα τὰ ζητήματα καὶ ἐδιδάχθῃ ν' ἀμφιβάλλῃ διὰ ποίαν, ἀποκτήσας πολὺ γλήγορα τὴν ἀπατηλὴν βεβαιότητα ὅτι τὰ μεγάλα προβλήματα τοῦ ἡθικοῦ κόσμου δὲν ἐπιδέχονται παρὰ σχετικὰς μόνον λύσεις.

Καὶ οὕτω, κατήντησεν νὰ δημιουργήσῃ ψυχὴν περιπλεγμένην, βαθείως περίλυπον, ἀνίκανον νὰ ἐκανοποιηθῇ, ἀνεπίδεκτον ὀνειροπολήσεων, τὴν ὁποίαν μόνη ἡ ἐργασία ἀκόμη εἰμποροῦσε νὰ ἐνδιαφέρῃ. Ὅχι διότι τὴν ἡγάπα ὡς μέσον θριάμβου· διόλου δὲν ἐλογάριζε τὴν ἐπιτυχίαν, ἐκτιμῶν αὐτὴν ὡς πυρρωνιστής. Πρὸς τὴν λαμπρὰν αὐτοῦ φήμην ἦτο ἀναισθητος· ἂν ἐπεθύμει νὰ εἶναι ἀξιοπαρατήρητα τὰ ἔργα του, τὸ ἐπεθύμει διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ μόνον, διὰ τὴν πνευματικὴν ἀπόλαυσιν ποὺ ἐδοκίμαζε νὰ τὴν γράφῃ τοιαῦτα· ἀλλ' ἦτο ἀδιαφορώτατος διὰ τὴν γνῶμην ποὺ ἠδύνατο νὰ σχηματίσῃ περὶ αὐτοῦ ἡ πλειονοψηφία τῶν συγχρόνων του.

Ἐκ τούτου προήρχετο ὅτι οἱ περισσότεροι τὸν ἐχαρκατήριζαν, ἐλαφρῶς τῇ καρδίᾳ, ἀγέροχον, ἐγώιστὴν καὶ ἀνθρωπὸν ξηρῆς καρδίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἦτο καθαρὰ πλάνη· ὁ Ροβέρτος Νωρὴς δὲν ἐπροδίδετο, διότι ἔτρεξεν ἐσχάτην καταφρόνισιν τῶν τετριμμένων διαχύσεων. Κατὰ βᾶθος, ἦτο μόνον καρδιά ἄβρᾶ ἡ ὁποία προσβληθεῖσα ἀπὸ ἀλησμόνητον ἀποτυχίαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ἐκλείσθη μὲς στὸν ἑαυτὸν της καὶ ἔκτοτε ἐπροσπάθει νὰ θραύσῃ τὴν δύναμιν ἐκείνην τῆς εὐαισθησίας καὶ ἀφοσιώσεως, τὴν ὁποίαν κατεῖχεν εἰς τόσο βαθμὸν.

Ὅταν ἡγάπησε τὴν Ἰσαβέλλαν ἄλλοτε, εἶχε πλᾶσῃ ὄνειρον τῆς εἰκοσαετοῦς ἡλικίας· καὶ ὑπέφερε φρικτὰ ὅταν ἐκείνη τὸν ἀπεμάκρινεν ὡς ἀδιάφορον ποὺ τὴν ἐνοχλοῦσε· ἔπειτα μὲ τὸν καιρὸν καὶ καθ' ὅσον εἰσέδωε περισσότερον εἰς τὴν κατάληψιν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἀπέκτισε μίαν ὀλίγον καταφρονητικὴν ἐπιείκειαν, μεμιγμένην μὲ κἄποιαν μελαγχολικὴν εἰρωνίαν, διὰ τ' ἀνθρώπινα πλάσματα καὶ τὰς πράξεις των, φρονῶν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ζητᾷ κανεὶς ἀπ' αὐτὰ τὰ εὐθραυστα ὄντα περισσότερον ἀπ' ὅ,τι μποροῦν νὰ δώσουν, καὶ ἀποκτῶν μέρα μὲ τὴν ἡμέρα τὴν συναισθῆσιν τῆς ἰδίας του ἀδυναμίας καὶ τῆς τῶν ἄλλων. Ἐσυγχώρησεν ἐξ ὀλοκλήρου τὴν περιφρόνησιν τῆς Ἰσαβέλλας καὶ τὴν περασμένην ἀναισθησίαν της. συνήντησεν τόσες ἄλλες παρόμοιες τῆς γυναίκας! Τὴν ἔκρινε τότε ψυχρῶς, ἀλλὰ μὲ τὸ ἀδιέλλακτον διορατικόν του· ἐξυπνὴ καὶ λεπτή, ἀλλὰ κοῦφος, μίγμα ματαιότητος καὶ φιλαρεσκείας, καὶ ἀπιθαίνουσα ἀμειλικτος εὐθύς ὅταν αὐτὴ ἡ ματαιότης καὶ φιλαρέσκεια της διεκυβέδουντο, ἀνεγνώριζεν ὅτι ὀλίγες γυναικες ἦσαν τόσον ἐπαγωγὸς ὡς αὐτή· ἀλλ' ἡ γοητεία ἀκριβῶς ἐκείνη μὲ τὴν ὁποίαν περιεβόλλετο ἦτο ἀποτέλεσμα τῆς φιλαρεσκείας της. Καὶ ἴσα ἴσα διὰ τοῦτο, τὸν διεσκέδαζε, τὸν ἐνδιέφερεν ὡς χαριτωμένη ἐνσάρκωσις τοῦ παντοτεινοῦ γυναικολογίου...

Ἀλλ' ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος δὲν εἶχεν ἀποθάνῃ ὀλόκληρος μέσα του. Εἰς αὐτὸ τὸ ἴδιον ἀπεστάλαγμα, τὸν αἰθέρα τῆς ψυχικῆς του ὑποστάσεως, τὴν ὁποῖαν μετὰ φρίκης ἐθεώρει ὡς σύνολον περιεργίης, νοημοσύνης καὶ ἐγώισμοῦ, ἀπέμενε ἐν εἶδος μυστικῆς καὶ λυπηρῆς δίψας διὰ τυφρότητα ἀγνῆν, εἰλικρινή, ἐπιθυμίαν κρύφως νὰ λησμονήσῃ κἄθε ψυχολογικὴν γνῶσιν καὶ νὰ ζήσει ὅπως οἱ σοφοὶ ποὺ γνωρίζουν νὰ ζοῦν διότι ποτὲ δὲν ἀναλύουν τὰς χαρὰς των.

Στὴ στιγμὴ ποὺ ἐτοιμάζετο νὰ περάσῃ τὴν ἐξώπορτα τῆς λέσχης του, νεαρόν ζεῦγος ἐπέρασεν ἀπὸ κοντὰ του, γυναίκα λυγρὴ καὶ μικροῦλα στηριζομένη μὲ ὀκνηρὴν χάριν ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ συνοδοῦ της, ἀνθρώπου τοῦ Κλουπ πολὺ σημαντικοῦ καὶ διακεκριμένου. Τὸν ἄγγισαν σχεδόν· ἐκείνη ἐγελῶσε μ' ἓνα κομψὸν κ' εὐθυμὸ γέλιο· καὶ ἐκεῖνος ἐφαίνετο πῶς τὴν ἀκούει γοητευμένος. Ἀπὸ συνήθειαν, ὁ Ροβέρτος τοὺς ἀνέλυσε σὲ μιὰ ματιά.

— Πολὺ καλὰ ταιριασμένοι, πολὺ εὐχαριστημένοι, ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλο, καὶ γιὰ τὴν ὥρα εὐτυχισμένοι· τί προνομιοῦχαι θνητοί! ἐψιθύρισε εἰρωνικῶς ἀλλὰ κἄποια μυστικὴ πικρία ἐδόνει τὴν προφορὰ του.

Ἐπειτα ἐκούνησε μιὰ τοὺς ὤμους του καὶ ἐμπῆκε στὴ λέσχην.

II.

Ἡ μικρὰ πόλις τῆς Vevey ἀνεπαύετο, σιωπηλὴ, μέσα εἰς τὸ ἐξ ὁρέων πλαίσιον τῆς, καὶ ὑπὸ τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς λευκῆς λάμπειος τῆς σελήνης. Ἀκίνητα τὰ δέντρα ἔμοιαζαν σὰν νὰ κοιμούνται καθὼς καὶ τὰ ἔμψυχα ὄντα ποὺ ἐσκεπάζοντο ἀπὸ τὴν σκιάν των· καθὼς ἐκοιμῶντο καὶ τ' ἀτάραχα νερὰ τῆς λίμνης, μόλις παλλόμενα ἀπὸ τὸ χάιδευμα ἀνεπαισθήτου πνοῆς.

Καθισμένος ἐμπρὸς εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ὁ Ροβέρτος· Νωρῆς ἔμενε σκεπτικός, χωρὶς νὰ στρέφῃ διόλου τοὺς ὀφθαλμοὺς του πρὸς τὴν ἐμπροσθέν του λευκὴν σελίδα. Καὶ ὅμως ἔπρεπε νὰ νομίζῃ πολὺ τιμὸν παρομοίαν ὡσαν γαλήνης ἀπολύτου. Κανεῖς θόρυβος βηματισμοῦ μέσα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, σιωπηλὸν σὰν μοναστήρι, οὔτε ἤχος φωνῆς, οὔτε τρίζον ὄρυγας. Συνήθως τοῦ ἤρесе νὰ ἐργάζεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τριγυρισμένος ἀπὸ τὴν σιγὴν αὐτὴν εἰρήνην τῆς νυκτός· ἀλλ' ἀπόψε καμμιὰ γραμμὴ δὲν ἐφαίνετο νὰ μαυρίζῃ τὴν παρθενικὴν λευκότητά τῆς σελίδος.

— Εἴμ' ἀνίκανος σήμερα νὰ γράψω ὅ,τι δῆποτε, ἐψιθύρισε, ρίπτων τυχαίως τὴν πέναν του, ἡ ὁποία ἐκύλησεν ἐκ τῆς τραπέζης εἰς τὸν τάπητα.

Ἄρχισε νὰ περιπατῇ εἰς τὸ δωμάτιον μὲ νευρικὸν βῆμα· ἔπειτ' ἀποτόμως ἐγύρεψε μέσ' σ' ἓνα συρτάρι κλειδωμένον μίαν σειρὰν φύλλων — τὰς σημειώσεις ποὺ ἔγραψε ἀπὸ τὴν ἡμέραν ὅπου, πρὸ δύο μηνῶν, εἶχεν ἐγκαταλείψῃ τὰ Παρίσια. Καὶ ἤρχισε νὰ διαβάξῃ:

9. Μαίτου (Καθ' ὅδον διὰ τὸ Vevey.)

Ὅμιλῶδης ἡμέρα ἐξημέρωσε. Εἶναι χλωμὴ ἀκόμα, μοῦ ἐπιτρέπει ὅμως νὰ χαράξω τὰ ἱερογλυφικά μου καὶ νὰ διακρίνω ἀμυδρῶς τὰς φυσιογνωμίας τῶν συνταξιδιωτῶν μου, τοὺς ὁποῖους ἀπέκτησα ἀπὸ τὸ μισὸ τὸ δρόμον μου· χάρις εἰς τὴν χρῆσιν κάποιας διπλωματίας καὶ ἐπιβλητικῶν ἐπιχειρημάτων εἶχα κατορθώσει νὰ μείνω ὁλομόναχος ἀφότου ἀνεχώρησα ἐκ Παρισίων, ὡς τότε. . . Σιωπηλῶς ἀπελάμβανα τὴν εὐτυχίαν μου, μὲ τὸν ἰδιαιτέρον ἐκεῖνον ἐγωϊσμὸν τῶν πολιτισμένων ἀτόμων, ἀφοῦ ἐφρόντισα νὰ βυθίσω τὸ βαγόνι μου εἰς εὐεργετικὸν σκότος· ὅταν ἐξαφνα εἰς τὸ Διζὸν ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει ἀποτόμως, καὶ φωνὴ ὑπαλλήλου τινος ἀνακράζει θριαμβευτικῶς εἰς τὸ ἔπακρον.

— Ἄλλὰ ὑπάρχει θέσις ἐδῶ!

Ἐκινήθη, ἀπὸ ἰσχυρὸν ἔνστικτον τῆς ἰδίας ἀνέσεως διὰ νὰ διαμαρτυρηθῇ. Ἄλλὰ ἐφάνησαν δύο γυναικεῖαι μορφαί· καὶ ἐπειδὴ πλέον ὑποχρεωτικῶς μοῦ ἐπεβάλλετο ἡ εὐγένεια ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσω πρὸ τῆς εἰσβολῆς. Τὸ βαγόνι ἐγέμισεν ἀπὸ μετὰξῆς θροῦν, ἀπὸ μυρωδιὰ μενεξέ, καὶ νεανικὴ φωνὴ μὲ ἑλαφρὸν ἀγγλικὴν προφορὰν ἀνακράζει:

— Θεέ μου τί σκοτεινὰ ποῦ εἶν' ἐδῶ!

Καὶ πρὶν προφθάσω νὰ ἐπιχειρήσω ὅτι ἀπαιτοῦσεν ἡ ἐπιφώνησις αὐτή, ἓνα χέρι ἀνυπόμονο ἐσήκωσε τὸ παραπέτασμα ποὺ ἐμπόδιζε τὸ φῶς· ἐνῶ δὲ τὸ τραῖνο ἐκλονίζετο, διακρίνω μὲ τὴν τρέμουσαν καὶ δειλὴν λάμψιν τῆς λυχνίας μας τὸ κομψὸν ὡσεὶδὲς πρόσωπον καὶ τὰ ξανθὰ μαλλιά νέας γυναικός, ἡ κόρης, ὁρθῆς ἀκόμα. Ἡ σύντροφός της ἡ ὁποία κατὰ τὰ φαινόμενα εἰμποροῦσε νὰ ἦτον μητέρα της εἶχεν ἤδη ἐνθρονισθῇ εἰς τὸ βαγόνι. Ἄλλως τε καὶ ἡ ἰδία ἐξάρωσε τέλος στὴ γωνιὰ ποὺ ἐδιέλεξε· ἔριψεν βιαστικὰ τὸ μικρὸ της τὸκ ἐπάνω ἀπὸ τὸ δίπτυ καὶ ἐφόρεσεν ἓνα κοπουστὸν ταντελλένιο· ἔβγαλεν στὴ στιγμὴ τὰ γάντια ἀπὸ τὰ χέρια της — τὰ ὅποια δὲν ἔφερον οὔτε δακτυλίδι οὔτ' ἄρραβωνα — καὶ τὰ ἔκρυψεν εἰς τὰ βάθη τοῦ ταξιδιωτικοῦ ἐπενδύτου της· καὶ πάλιν πλήρης σιωπῇ βασιλεύει εἰς τὴν ἄμαξαν ἥτις μὲς μετὰφέρει, βυθισμένη ἐκ νέου εἰς τὴν σκιάν.

(Ἔπεται συνέχεια)